

AGERA

Ett värmland för alla

Årsrapport 2025

Antidiskrimineringsbyrån i
Värmland

Årsrapport 2025, Antidiskrimineringsbyrån i Värmland

Agera Värmland 2026

Agera Värmland är en religiöst och partipolitiskt obunden organisation som arbetar för mänskliga rättigheter och för att demokratins idéer ska bli ledande inom samhällets olika områden. Vi driver en av Sveriges antidiskrimineringsbyråer samt ett förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism i Värmland.

Förord

Nu publicerar vi Antidiskrimineringsbyråns årsrapport för tredje gången, med målet att öka kunskapen om diskriminering och bidra till positiv förändring. Frågor om lika rättigheter och möjligheter behöver få större utrymme – i vårt län och i samhället i stort.

Årsrapporten kommer att variera i både innehåll och struktur från år till år, eftersom vår verksamhet formas av omvärldens utveckling och de behov som uppstår längs vägen.

I årets rapport presenterar vi regional statistik över diskriminering, baserad på vår rådgivningsverksamhet där alla i Värmland kan få råd och stöd vid upplevd diskriminering. Vi redogör också för diskrimineringslagen, lyfter ett urval av årets rättsfall och ger en inblick i vårt övriga arbete med utbildning och påverkansinsatser.

Vi ser med oro på att antalet ärenden som rör barn ökar. Siffran i sig berättar inte hela bilden, men den visar tydligt att barn i Värmland upplever – och riskerar att utsättas för – diskriminering. Det är något vi aldrig kan acceptera.

Så länge diskriminering förekommer i vårt samhälle och i vårt län återstår ett omfattande arbete. Ett arbete som vi behöver göra tillsammans.

Vi hoppas att denna årsrapport kan bidra med kunskap, insikter och ett tillfälle till fördjupning i dessa viktiga frågor.

Karlstad den 21 april 2026

A handwritten signature in black ink that reads "Christine Lindberg".

Christine Lindberg
Tf verksamhetschef, Agera Värmland

Innehåll

Sammanfattning	1
Om diskriminering	2
Skydd i lag	3
Förebyggande arbete.....	4
Kort nationell och internationell utblick 2025	4
Antidiskrimineringsbyrån i Värmland.....	6
Rådgivningsverksamheten	7
Diskriminering i Värmland 2025 - statistik	8
Fokus – ärenden som rör barn.....	12
Reportage - Barns upplevelser av diskriminering	14
Påverkansarbete.....	22
Nätverk.....	24
Utbildning i antidiskriminering.....	26
Några diskrimineringsfall i Sverige 2025.....	27
Slutsatser.....	29
Källor.....	30
Rapportförfattare.....	32

Sammanfattning

2025 inkom över 50 ärenden till Antidiskrimineringsbyrån (ADB). Det är fler än något tidigare år. Vi har hjälpt både vuxna och barn som upplevt diskriminering inom flera av samhällets områden och på flera platser i Värmland. Människor har kontaktat oss för rådgivning i de flesta av länets kommuner.

Vi utbildade nästan 900 personer under 2025 och nådde ytterligare hundratals med övriga informationsinsatser. Totalt har vi genomfört 31 utbildnings- och informationsinsatser.

Mycket av opinionsbildningen har handlat om att belysa diskriminering men också om främjande insatser kring mänskliga rättigheter i bredare bemärkelse.

I årets rapport är rådgivningsverksamheten fortsatt i fokus men med ett särskilt perspektiv på ärenden som handlar om barn och ett fördjupande reportage med bland annat Barnombudsmannen.

Om diskriminering

Diskriminering är ett allvarligt problem för en demokrati och drabbar både människor och samhälle. Det innebär att människor i sina kontakter med samhällets olika delar inte ges lika rättigheter och möjligheter. Risken är stor att människor inte får den tillgång till samhällets olika funktioner och skydd som de har rätt till vid såväl individuell som strukturell diskriminering.

Så många som 600 000 – 1 000 000 personer i Sverige antas uppleva diskriminering varje år.¹ Många rapporterar aldrig sin upplevelse. Diskriminering sker inte sällan i sammanhang där den som utsätts är i beroendeställning till den som utsätter, detta kan vara en försvårande faktor när det kommer till att anmäla eller ta hjälp vid utsatthet. Osäkerhet kring

vad en egentligen upplevt, rädsla för att anklaga eller att inte bli förstörd kan också vara faktorer.

Diskriminering som har samband med fler diskrimineringsgrunder skapar också en ökad utsatthet för de som drabbas. Det är individuellt hur diskriminering upplevs.²

”Diskriminering sker inte sällan i sammanhang där den som utsätts är i beroendeställning till den som utsätter, detta kan vara en försvårande faktor när det kommer till att anmäla eller ta hjälp vid utsatthet.”

Det handlar om olika typer av orättvis behandling som på ett eller annat sätt medför en nackdel för den enskilde. Det kan handla om kränkningar av olika slag men också om att till exempel nekas vård, bostad eller att få ett orättvist betyg utifrån den en är och ens identitet snarare än, eller enbart på grund av, relevanta omständigheter såsom meriter eller sakliga kriterier.

Vi brukar tala om att diskriminering kan bero på till exempel normer och strukturer i samhället eller fördomar och okunskap. Hur det tar sig uttryck, liksom vilka samhällsnormer som råder, är föränderligt över tid och rum. Många samhällen är dock fortfarande uppbyggda med utgångspunkt i normer och strukturer om till exempel heterosexualitet, sekularitet eller fullgod funktionsförmåga. Om olika delar av samhället saknar flexibilitet trots att människor är olika finns en risk för att grupper i samhället som inte följer rådande normer fullt ut blir exkluderade eller orättvist behandlade.

¹ *Förekomst av diskriminering 2025*, Årlig rapport från Diskrimineringsombudsmannen, Rapport 2025:3.

² *Berättelser om utsatthet En analys av diskriminering som har samband med flera diskrimineringsgrunder*, Diskrimineringsombudsmannen, Rapport 2023:1.

Skydd i lag

Samtidigt som diskriminering är ett ord som många känner till är det kanske inte lika känt att det finns ett förbud i lagen: i diskrimineringslagen, där den juridiska definitionen av diskriminering också finns. Den är en lag med ”ska-regler” som förbjuder samhällsaktörer att diskriminera enskilda personer. En förenklad beskrivning är att någon kränks eller behandlas sämre än en annan person och att det har ett samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: *kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder*.

Diskriminering kan drabba vem som helst utifrån de sju grunderna även om vi kan se att vissa grupper löper större risk att utsättas. Detta är en av anledningarna till att det finns ett förstärkt skydd för vissa grupper. Det kommer till uttryck i Förenta Nationernas (FN) konventioner om till exempel rättigheter för personer med funktionsnedsättning; om kvinnors skydd mot diskriminering; om avskaffande av rasdiskriminering och om barns rättigheter.

I lagen finns sex olika former av diskriminering som är förbjudna.³ Där finns också ett skydd mot att bli bestraffad om en anmäler. Samtidigt finns regler som handlar om utbildningsanordnares och arbetsgivares skyldigheter att förebygga diskriminering.

Det är en mänsklig rättighet att inte bli diskriminerad. Förbudet kommer till uttryck i det första kapitlet i en av våra grundlagar, Regeringsformen.⁴ Det innebär att förbudet är ett av det demokratiska samhällets grundpelare. Förbudet finns också i den internationella rätten. Både inom Europeiska unionen (EU) och FN finns överenskommelser om att medlemsstaterna måste motverka diskriminering och är förbjudna att utsätta sina invånare.⁵ Många av dessa bindande avtal kom till efter andra världskriget och Förintelsen, som är ett av flera exempel på historiska katastrofer där diskriminering varit en betydande faktor, och återspeglar det globala intresset av att stävja diskriminering och främja mänskliga rättigheter i alla samhällen.

³ Diskrimineringslagen 1 kap. 4§, direkt diskriminering; indirekt diskriminering; bristande tillgänglighet; trakasserier; sexuella trakasserier; instruktion att diskriminera.

⁴ Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform.

⁵ Se till exempel *Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna (1950)* artikel 14 och *Förenta Nationernas konvention om medborgliga och politiska rättigheter (1966)* artikel 26.

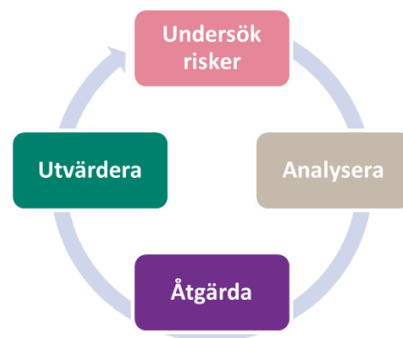
Rätt till upprättelse

Har en blivit diskriminerad finns en rätt att utkräva upprättelse i domstol. Diskrimineringsombudsmannen (DO) är tillsynsmyndighet över diskrimineringslagen och tar emot individuella klagomål.

Förebyggande arbete

I diskrimineringslagens tredje kapitel finns flera bestämmelser om hur arbetsgivare och skolor ska arbeta förebyggande. Det handlar om att undersöka verksamheten efter risker för diskriminering.

På DO:s hemsida finns digitala guider och annan vägledning för arbetet.

Kort nationell och internationell utblick 2025

Här sammanfattar vi ett axplock av händelser och nyheter 2025 som har samband med våra frågor inom antidiskriminering.

Diskrimineringsombudsmannen

- DO tog emot 6 831 anmälningar under 2025 varav 5 866 bedömdes vara diskrimineringsrelaterade. Antal anmälningar har ökat jämfört med föregående år då 5 182 anmälningar kom in.⁶ Anmälningarna till DO ökar över tid men 2025 tog DO emot fler anmälningar än något tidigare år enligt den senaste statistiska rapporten.
- Situationen för afrosvenska elever i skolan är alarmerande när det gäller utsatthet för rasism och diskriminering lyfter DO i en särskild rapport.⁷
- Ytterligare en rapport visar att diskriminering sker inom samhällets alla områden men att det är särskilt vanligt i arbetslivet. Rapporten visar också bland annat att judiska och muslimska elever i hög grad utsätts för diskriminering, att människor upplever diskriminering utifrån funktionsnedsättning vid rekrytering samt att elever utsätts för sexuella trakasserier i skolan och att det är vanligt med återkommande trakasserier.⁸

⁶ Årsredovisning 2025, Diskrimineringsombudsmannen, Årsredovisning 2024, Diskrimineringsombudsmannen.

⁷ Afrosvenska elevers utsatthet för rasism och diskriminering i skolan, Utdrag ur Förekomst av diskriminering 2024 – Årlig rapport från Diskrimineringsombudsmannen, Utdrag ur rapport 2024:2, 2025.

⁸ Förekomst av diskriminering 2025 – Årlig rapport från Diskrimineringsombudsmannen, Rapport 2025:3.

Övrigt

- En rad remisser som på olika sätt rör mänskliga rättigheter presenterades under 2025. I en utredning föreslås att skolans ansvar att aktivt motverka alla former av kränkande behandling tas bort ur skolans uppdrag i läroplanen. Vidare föreslås att skrivningarna om jämställdhet och könstillhörighet tas bort. Samtidigt finns sedan tidigare en annan utredning "Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning" (SOU2024:81), som föreslår att ta bort krav på kunskap om mänskliga rättigheter och diskriminering i lärarutbildningarnas examensmål. DO har höjt ett varningens finger och menar att om förändringarna blir verklighet kommer det leda till förödande konsekvenser för arbetet mot diskriminering och för lika rättigheter och möjligheter i skolan.⁹
- Autism Sveriges skolrapport visar att många elever med autism inte får det stöd de har rätt till och att utvecklingen går åt fel håll. Rapporten visar att bara 37 procent får godkänt i svenska, matematik och engelska. 97 procent har behov av anpassningar/stöd i skolan men endast 33 procent får tillräckligt stöd.¹⁰
- Sverige granskades inom FN:s rutinmässiga granskningssystem under förra året och fick 315 rekommendationer om hur Sverige behöver stärka mänskliga rättigheter. FN-kommittén pekade på allvarliga brister i arbetet mot rasism och diskriminering och uttryckte oro över diskriminerande effekter till följd av Tidöavtalet.¹¹
- Rapporterad diskriminering inom EU har ökat från 15% 2019 till 21% 2023 och de grupper som är mest utsatta inkluderar rasifierade grupper, HBTQI-personer, personer med funktionsnedsättning och religiösa minoriteter, enligt en rapport från 2025.¹²

⁹ Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU2025:19); [Elever riskerar att få sämre skydd | DO](#).

¹⁰ Skolrapporten 2025, Autism Sverige, [Skolrapporten 2025 - Autism Sverige](#).

¹¹ Compilation of information prepared by the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, Sweden, Human Rights Council Working Group on the Universal Periodic Review, Forty-ninth session Geneva, 28 April–9 May 2025, United Nations General Assembly 2025, [OHCHR | Universal Periodic Review - Sweden](#).

¹² OECD (2025), *Combatting Discrimination in the European Union*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/29c2c36a-en>.

Antidiskrimineringsbyrån i Värmland

ADB:s uppdrag styrs av förordning (2002:989) om statligt stöd för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering. Enligt denna ska vi förebygga och motverka diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Agera Värmland är sedan 2014 huvudman för antidiskrimineringsbyrån (ADB) i Värmland. ADB är en av 19 verksamheter runtom i landet som får stöd från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) för att arbeta mot diskriminering. ADB:erna samverkar med Diskrimineringsombudsmannen årligen men är helt fristående från myndigheten.

ADB:s uppdrag är att arbeta med

- Avgiftsfri rådgivning och information till enskilda om hur de kan tillvarata sina rättigheter
- Opinionsbildning, kurs- och seminarieverksamhet
- Allmän information och rådgivning

Rådgivningsverksamheten

Ett av våra uppdrag är att erbjuda kostnadsfritt stöd och rådgivning om diskriminering till boende i Värmland. Vi sparar viss statistik över ärenden som kommer in till oss för att kunna redovisa det till MUCF efter varje verksamhetsår. Det är viktigt att nämna att statistiken över anmälningar som redovisas inte ger en representativ bild över faktisk förekomst eller upplevelser av diskriminering, de flesta upplevelser av diskriminering anmäls inte.

7

”Det har betytt oerhört mycket för oss som familj att både vi och barnen känner att vi har någon som står bakom och stöttar.”

”Tidigare kändes det som en väldigt ensam kamp.”

”Jag va stressad och förvirrad så det kändes bra att ha någonstans att vända mig.”

”Jag upplevde tacksamhet för att det fanns en organisation som kämpade för mina rättigheter. Att bli trodd och stöttad stärkte min självkänsla och fick mig att känna mig mindre ensam.”

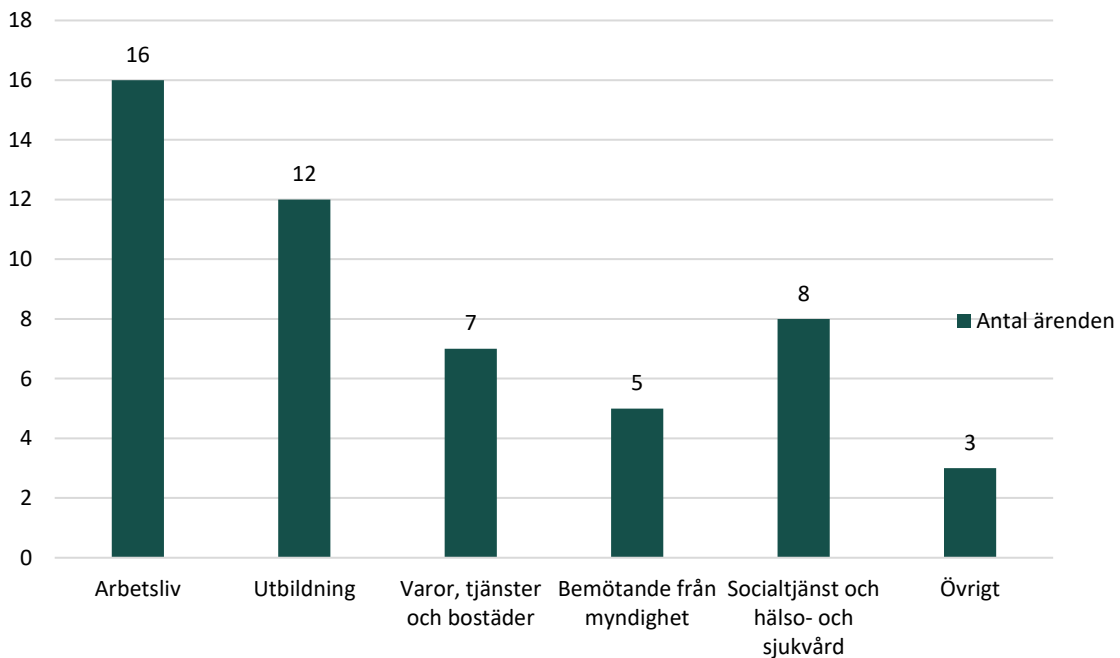
”Att det faktiskt finns personer som jobbar med att finnas där för individer som behöver det. Det är väldigt svårt att tro det när så många inte vill eller kan hjälpa eller stå upp för en som individ i kläm och då är det väldigt skönt att veta att det finns hjälp att få i dem situationerna.”

Diskriminering i Värmland 2025 - statistik

Totalt inkom 51 ärenden 2025. Den statistik vi kan redovisa ger inte en faktisk bild av förekomsten av diskriminering i Värmland, bland annat eftersom många upplevelser aldrig anmäls och ärenden inom arbetslivet hanteras i första hand av fackförbund.

Ärenden utifrån samhällsområden

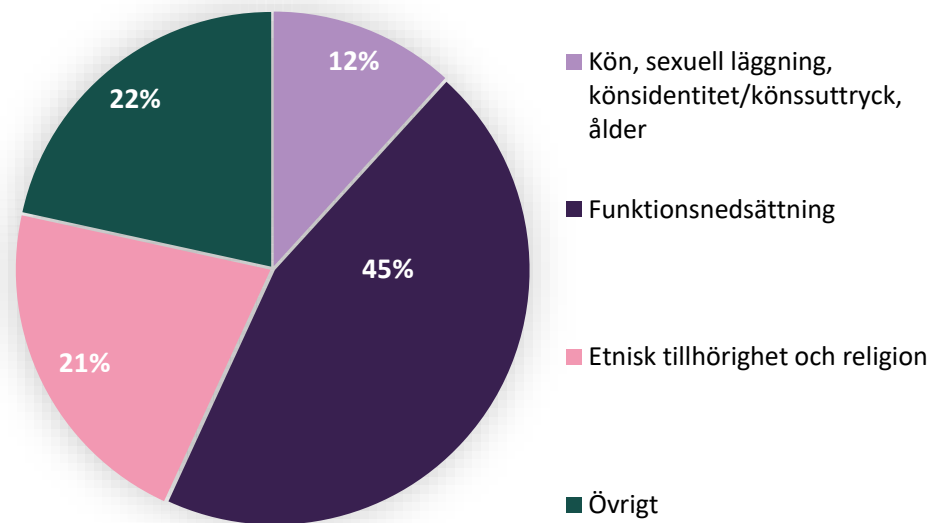

Här redovisas de totalt 51 inkomna ärendena utifrån samhällsområde. I diskrimineringslagen finns ännu fler områden där diskrimineringskyddet gäller men som inte aktualiserats.

För 2025 var ärenden kopplat till arbetsliv och utbildning vanligast. Statistiken skiljer sig märkbart från tidigare år, då var ärenden kopplat till hälso-sjukvård och socialtjänst flest.

Kategorin övrigt avser ärenden som inte omfattas av något av de samhällsområden som diskrimineringslagen gäller för eller ärenden där det vid kontakten inte framgått vilket område det rör.

Ärenden utifrån diskrimineringsgrund 2025

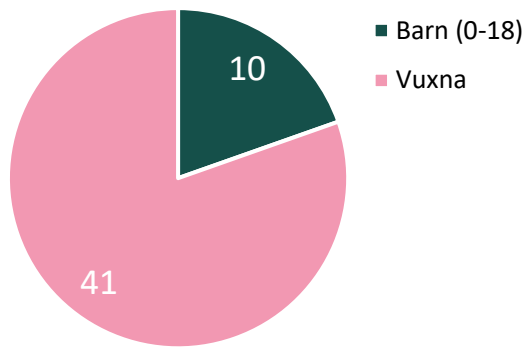
Funktionsnedsättning är den diskrimineringsgrund som är mest förekommande i ärenden som inkom till ADB under 2025. Därefter är etnisk tillhörighet mest förekommande.

Alla sju diskrimineringsgrunder förekom i statistiken. Funktionsnedsättning och etnisk tillhörighet förekom betydligt mer ofta än övriga grunder.

Av integritetsskäl redovisas inte alla diskrimineringsgrunder var för sig.

Kategorin övrigt handlar om ärenden där en diskrimineringsgrund av olika skäl inte har varit aktuell. Det är ärenden om till exempel sexuella trakasserier, övriga rättighetsfrågor eller där det under kontakten inte framkommit om en diskrimineringsgrund har varit relevant.

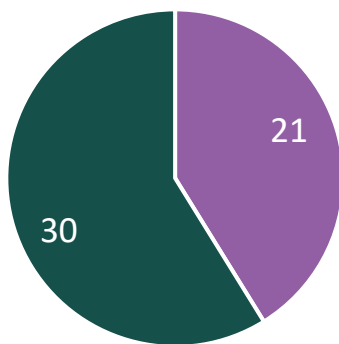
Ärenden utifrån vuxna och barn

Nästan 20 procent (19.6) av alla ärenden som inkom under 2025 rörde barn. De flesta rörde diskriminering i skolan.

10

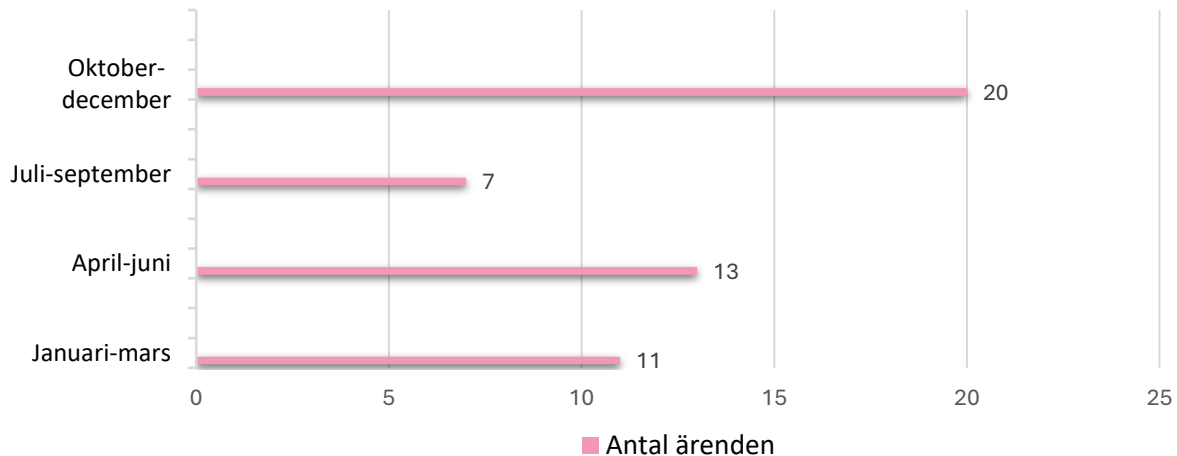
Typ av ärenden

Som grafen visar utgör den större delen av ärendena som inkommer rådgivningsärenden. Något färre ärenden utgör insatsärenden, det vill säga ärenden som kräver någon form av insats och sträcker sig bortom enstaka rådgivningstillfällen.

■ Insatsärenden ■ Rådgivningsärenden

När under året kontaktar man oss?

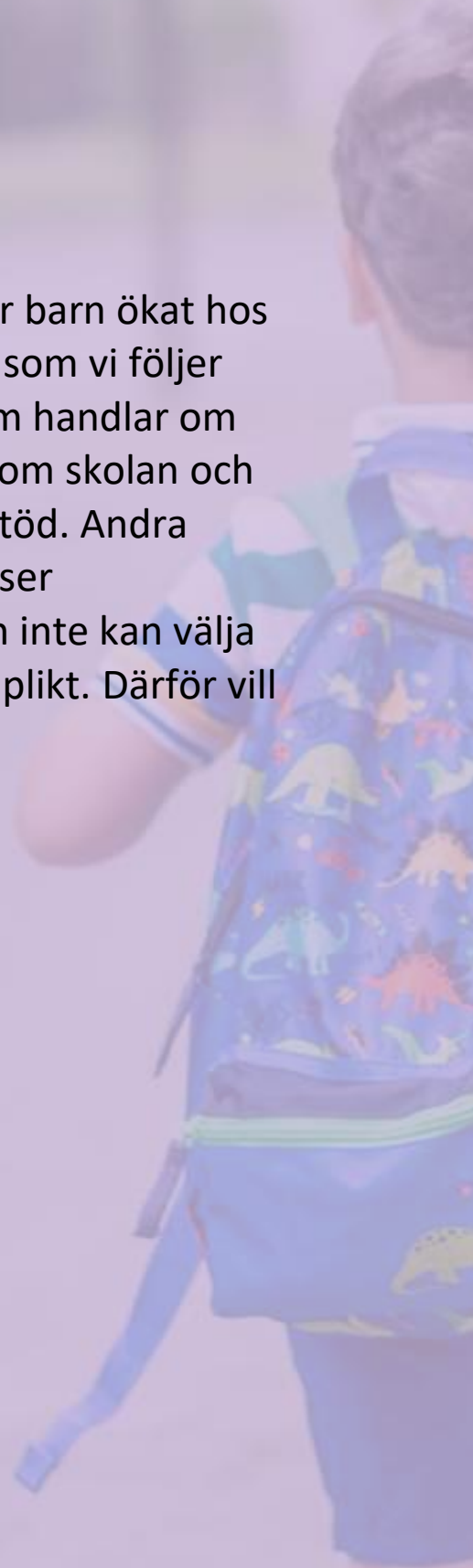
De allra flesta kontakterna 2025 togs med rådgivningen under oktober-december. Under januari-mars och april-juni skedde ungefär lika många nya kontakter. Mellan juli-september initierades färre kontakter än under övriga perioder.

Övrig statistik

- Ärenden har inkommit från många delar av länet. 11 av Värmlands 16 kommuner har uppgetts som hemkommun i ärenden som inkommit.
- Det går inte att svara på hur många av de 51 ärendena 2025 som har utgjort diskriminering i strid med diskrimineringslagen eftersom alla ärenden inte utreds juridiskt.
- Fler insatsärenden än tidigare år har rört barn som upplevt diskriminering.
- Av de ärenden där kön framgått är det ungefär lika många kvinnor som män som kontaktat ADB.
- Det är relativt få av ADB:s ärenden som hanteras på enbart juridisk väg och det finns det flera skäl till. De vanligaste orsakerna är att det saknas bevisning för att kunna gå vidare eller för att den enskilde hoppas att situationen ska lösa sig på annat sätt.

Fokus – ärenden som rör barn

De senaste åren har antalet ärenden som rör barn ökat hos oss och det är ett område och en utveckling som vi följer noga. År 2025 utgjorde andelen ärenden som handlar om barn närmre 20 procent. Det handlar oftast om skolan och det är vanligast att ärendena rör bristande stöd. Andra signaler rör trakasserier, rasism och våld. Vi ser indikationerna som särskilt allvarliga då barn inte kan välja om de ska gå till skolan eftersom de har skolplikt. Därför vill vi belysa frågan i ett avsnitt för sig.

Varför ökar ärenden om bristande stöd i skolan nationellt och lokalt?

Vi ser att det finns flera skäl. Vi tror att det delvis handlar om kännedom om att antidiskrimineringsbyråer finns likväl som kunskap om vilka rättigheter som finns i lagen, i takt med en ökad medvetenhet kring tillgänglighetsfrågor såväl som barnrättsfrågor.

Vad beror problemen på?

Det är flera faktorer som gör att problemen med en otillgänglig skola uppstår men det grundläggande problemet är att skolan idag inte alltid är utformad, eller flexibel och resursstark nog för att kunna utformas, efter den variation av behov som olika barn har. I många fall saknas också tillräcklig kunskap om vilka behov olika funktionsnedsättningar kan medföra.

Vad gäller?

- *Skollagen*

Rätten till stöd i skolan, oavsett orsak till behovet, finns i skollagen. Den berättar för oss hur processen med anpassningar och stöd ska gå till. Där finns regler om *extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*.

Rätten till stöd i skolan handlar om *individuellt* anpassade åtgärder.

Om stödet inte är tillräckligt för att hjälpa eleven ska skolan skyndsamt fortsätta undersöka och erbjuda fler alternativ.

Skolan får inte invänta en diagnos innan eleven ges stöd, det är behovet som bestämmer.

- *Diskrimineringslagen*

Brister skolan i dessa skyldigheter enligt skollagen kan det vara diskriminering enligt diskrimineringslagens regler om *bristande tillgänglighet*.

Reportage - Barns upplevelser av diskriminering

Barn och diskriminering hör inte ihop men ändå ökar diskrimineringsärenden som rör just barn. I den här artikeln vill vi belysa det och även vad vi kan göra för att skydda barn och unga bättre. Vi har pratat med två aktörer som möter och på olika sätt företräder barn, Malmö mot diskriminering (MmD), en antidiskrimineringsbyrå med stor erfarenhet av att företräda barn, och Barnombudsmannen som är en myndighet som arbetar för barns rättigheter.

Antidiskrimineringsbyråerna möter ofta barn som upplevt diskriminering. Vi vet att barns upplevelser rör allt från rasism och sexuella trakasserier till exkludering vid funktionsnedsättning samt HBTQI+-fientlighet. Vi kan konstatera att det finns många grupper av barn som inte får sina rättigheter enligt Barnkonventionen tillgodosedda och att vi måste göra mer.

Diskriminering är inte sällan svårt att upptäcka och de former av exkludering det för med sig kan vara svåra att beskriva med ord. Hur påverkar det ett barn att känna sig diskriminerad av samhällsaktörer som det ska kunna lita på? Kan vår barnsyn skapa diskriminering? Hur kan vuxna bättre fånga upp barns upplevelser? Hur upplever barn diskriminering? Det är frågor vi hoppas kunna belysa i detta reportage.

Vi har pratat med *Shanti Ingeström* som arbetar som utredare på Barnombudsmannen.

En av hennes arbetsuppgifter är att träffa barn för att lyssna till deras upplevelser och åsikter. Barnombudsmannen träffade under förra året långt över 4000 barn som på olika sätt fått delat med sig av sina erfarenheter. Myndigheten har sitt säte i Stockholm och därför ses vi i ett digitalt möte. Vi hamnar snabbt i intressanta diskussioner och den grundläggande frågan *varför har vi en barnkonvention?* Det kan tyckas vara en simpel fråga med ett givet svar.

Barns rättigheter är också mänskliga rättigheter, men ändå måste vi ha en separat rättighetskonvention för dem. Hur kommer det sig?

- För att mänskliga rättigheter inte täcker det *barn* behöver tillräckligt bra. Även *mänskliga rättigheter* behövde alltså ha ett *barnperspektiv*. Det fanns inte per automatik, säger Shanti.

Shanti Ingeström, utredare Barnombudsmannen.

Barnets perspektiv handlar om barns egen syn på sig själv och sitt liv utifrån barns erfarenheter, förmågor och ålder. *Barnperspektivet* är den vuxnes syn på barn och barndom. *Barnrättsperspektivet* innebär att barnkonventionen är utgångspunkt i arbetet med barn och i beslutsfattande. Barn är egna bärare av rättigheter. *Barnsyn* är ännu ett begrepp som i den här rapporten används i betydelsen hur samhället, kulturen och vuxna ser på barn.

På frågan om vilken barnsyn som råder svarar Shanti att det fortfarande finns starka spår av en barnsyn där barn ses som mottagare av vuxnas beslut snarare än som självständiga rättighetsbärare.

- Barnombudsmannens analyser visar att barns delaktighet ofta behandlas som ett tillägg i stället för som en självklar del av styrning och beslutsfattande. Barn som vi möter beskriver också att vuxna ofta pratar *om* barn snarare än *med* barn.

Just diskriminering i relation till barn och unga öppnar upp för en del frågeställningar utifrån de olika lager som finns. Samtidigt som alla, vuxna som barn, har ett skydd mot diskriminering som har samband med ålder finns idag ingen fördjupad diskurs avseende diskriminering av barn.

”Även mänskliga rättigheter behövde alltså ha ett barnperspektiv. Det fanns inte per automatik”.

Uppfattningen att barnsyn och diskriminering är nära sammankopplat är vi hur som helst överens om;

- När barn inte ses som fullvärdiga rättighetsbärare ökar risken att deras erfarenheter väger lättare, att deras berättelser ifrågasätts och att deras behov upptäcks för sent, menar Shanti.

Hon berättar också om exempel där barnets röst inte har samma tyngd som den vuxnes. I myndighetsärenden ser man till exempel en stor risk för att fokuset hamnar på till exempel god relation till föräldrar snarare än på barnets behov av skydd.

- Jag tror att vuxna tycker att det är läskigt att kritisera andra vuxna, fortsätter hon.

Vad vet ni om upplevelser av diskriminering i skolan?

Shantis erfarenhet är att barn berättar att de ständigt blir diskriminerade även om de sällan använder ordet ”diskriminering”.

- Men det de beskriver handlar ofta om att bli behandlade annorlunda eller att inte bli tagna på allvar. Barn berättar till exempel att de inte blir lyssnade på, att vuxna fattar beslut utan att förstå deras livssituation och att de saknar vuxna som verkligen frågar hur de mår.

Barn berättar om mobbning, våld, utanförskap och om att skolan ibland inte förstår vad som ligger bakom deras beteende eller mående. I vår årsrapport *Ni måste hinna före (2025)* beskriver barn hur mobbning påverkat deras psykiska hälsa, självkänsla och känsla av samhörighet. Barn säger också att vuxna i skolan ofta såg signaler men inte agerade, fortsätter hon.

Shanti beskriver att barn i Barnombudsmannens arbete ofta upplever att vuxna har sett signaler på att något inte står rätt till, men inte agerat. Barnen lyfter också att vuxna behöver bli bättre på att ställa frågor i tid och försöka förstå vad som ligger bakom deras beteende. Enligt Shanti behöver fokus i större utsträckning riktas mot att förstå barnet, snarare än att enbart hantera barnets symtom. Barn vittnar också om att de ofta upplevs som problem och att de leder till att barnet också ser sig själv som ett problem.

Som antidiskrimineringsbyrå ser vi att diskriminering får konsekvenser. Också hos Barnombudsmannen är erfarenheten att konsekvenserna kan vara både omedelbara och långsiktiga;

- På kort sikt kan det handla om otrygghet, ensamhet, skam och sänkt självkänsla. Många barn beskriver också en känsla av att vuxenvärlden inte bryr sig om dem. På längre sikt kan konsekvenserna vara psykisk ohälsa, ångest, depression och svårigheter i skolan och i relationer. När barn inte blir lyssnade på eller skyddade undergrävs också deras tillit till samhället. Det är allvarligt, eftersom tilliten till samhällets institutioner är en grundläggande del av ett demokratiskt samhälle.

”Barn säger också att vuxna i skolan ofta såg signaler men inte agerade.”

Anser du att det skapar risk för diskriminering av barn att samhället är byggt främst av vuxna och för vuxna?

- Ja, det finns en sådan risk. När system, beslut och information utformas utifrån vuxnas perspektiv riskerar barns behov att bli osynliga. Barn berättar att de ofta tillfrågas för sent eller inte alls i frågor som påverkar deras vardag direkt.

Hur kan samhället bli bättre på att uppmärksamma barns utsatthet generellt?

- Samhället behöver bli bättre på att fråga tidigare, lyssna bättre och agera snabbare. Vi måste sluta reagera först när barn redan är i mycket svåra situationer och i stället bygga system

som förebygger utsatthet, menar Shanti. Hon belyser även vikten av att samverka mellan olika samhällsaktörer fungerar och att vi tänker mer i ”termer av systemförändring”.

Några system finns så klart redan i viss mån på plats, till exempel *prövningar av barnets bästa* inför beslut som rör barn. Den som är insatt i skolans värld vet kanske också att det finns ett lagstadgat förebyggande system kopplat till rättigheter och antidiskriminering i skolan. Det heter *aktiva åtgärder* i kapitel 3 i diskrimineringslagen. Men vi behöver också förändra synen på barn för att bättre fånga utsatthet.

- Barn är experter på sina egna liv. Om vi tar barns berättelser på allvar kan vi upptäcka utsatthet tidigare och ge rätt stöd i tid, säger Shanti.

Tas barns upplevelser på allvar?

- Det enkla svaret är att det alltför ofta inte sker. I vårt arbete, där vi möter och lyssnar på barn, berättar många barn att de inte blivit lyssnade på eller trodda när de berättat om våld eller utsatthet. Barn beskriver också att deras kontakter med myndigheter sällan har lett till en förbättrad situation – ibland har det till och med blivit värre. När barn möts av misstro eller passivitet kan det leda till något som kallas sekundär traumatisering, alltså att skadan fördjupas när vuxna inte agerar.

”Tro på oss när vi väl vågar berätta”, är ett återkommande budskap från barnen, berättar Shanti.

- Barn berättar också att vuxna ibland ser deras beteende – att de blir stökiga eller mår dåligt – men inte frågar varför. Det gör att barns utsatthet kan missas.

Shanti förklarar att en sekundär traumatisering riskerar att uppstå; att en skada kan fördjupas när vuxna reagerar med misstro eller passivitet eller att vuxna bara fokuserar på symtomen: barnets beteende. Vuxna måste se bortom barnets beteende för att kunna upptäcka om ett barn är, till exempel, utsatt för våld.

”Tro på oss när vi väl vågar berätta”

Vilken förändring behövs för att stärka barns rättigheter?

Här nämner Shanti bland annat systemförändring och mer systematiskt arbete med barns rättigheter i hela ledet, innan hon avslutningsvis sätter ord på själva fundamentet för det arbetet:

- Att värna barns rättigheter är i grunden en demokratifråga. Demokratin måste försvaras varje dag, och ett samhälle som inte lyckas skydda sina barn riskerar också att försvaga

tilliten till samhällets institutioner. Barns rätt till skydd, stöd och delaktighet är därför inte bara en barnrättsfråga – det är en fråga om vilket samhälle vi vill vara.

Demokratin formas i hur vi möter barn – om vi ser dem, lyssnar på dem och agerar när de behöver oss. När barn inte får det skydd eller den röst de har rätt till riskerar vi att underminera tilliten till hela samhället. Men det går att förändra. Ett samhälle som tar barns erfarenheter på allvar, som agerar i tid och som ser barnet bakom beteendet, bygger inte bara starkare skydd för barn – det bygger en starkare demokrati. Det är ett gemensamt ansvar. Och det är möjligt, om vi väljer att göra det tillsammans, avslutar hon.

Som antidiskrimineringsbyrå handlar vårt arbete i ärenden om barn som upplevt diskriminering om både att arbeta för förändring likväl som att försöka hjälpa till att läka. Antidiskrimineringsbyråer kan vara juridiskt ombud i rättsprocesser och sommaren 2024 nådde MmD framgång i ett mål om diskriminering genom bristande stöd i skolan i Högsta domstolen.

Vi har pratat med Karin Henrikz, jurist och biträdande verksamhetsledare på MmD, och bett henne berätta om deras arbete för barn och unga.

Karin berättar att de under förra året fick in 87 enskilda barnärenden varav 76 av dem rörde bristande tillgänglighet i skolan. Barn får inte stöd alls eller så utgår inte stödet från individuella behov. Ibland får barn mycket stöd men det är inte grundat i tillräcklig utredning och då blir stödet felaktigt eller otillräckligt. Det är olika situationer som skapar problematiken.

- Det handlar också om situationer där barn plockas ut i mindre undervisningsgrupper eller får enskild undervisning av personal utan relevant utbildning, till exempel elevassistenter utan utbildning i pedagogik eller kunskap om barnets funktionsnedsättning, menar Karin.

Karin Henrikz, jurist och biträdande verksamhetsledare MmD

Bristande tillgänglighet är en form av diskriminering i diskrimineringslagen som handlar om att olika aktörer måste göra verksamheten tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Förbudet innebär att en verksamhet måste vidta skäliga åtgärder för tillgänglighet, så att en person med funktionsnedsättning hamnar i en jämförbar/likvärdig situation som personer utan funktionsnedsättningen.

Vad berättar barnen själva för er?

I ett mål där MmD var ombud och eleven fick frågan hur det kändes när Skolinspektionen bekräftade brister i skolans arbete med särskilt stöd i elevens fall, svarade barnet:

“Lättnad, då förstod jag att det inte var mig det var fel på.”

- I andra typer av ärenden återkommer barn ofta till att de inte känner sig lyssnade på eller tagna på allvar. De beskriver att deras upplevelser ifrågasätts och att vuxnas berättelser om vad som hänt väger tyngre än deras egna.

Barn beskriver ofta att de länge har trott att problemet ligger hos dem själva. I ärenden om bristande tillgänglighet är det vanligt att barn tänker att det är de som inte klarar skolan, snarare än att stödet från skolan är otillräckligt, beskriver Karin.

Tas barns berättelser om utsatthet på allvar?

Här poängterar Karin att det är viktigt att komma ihåg att MmD och andra antidiskrimineringsbyråer är organisationer dit människor vänder sig när saker redan gått fel.

- De fall där elever får rätt stöd eller där trakasserier hanteras på ett rättssäkert och respektfullt sätt kommer sällan till oss. Samtidigt är vår erfarenhet att det finns betydande brister. Ett exempel är att en mycket stor andel av de beslut om särskilt stöd som överklagas till Överklagandenämnden för skolan ändras av nämnden. Långt över hälften av besluten håller alltså inte vid överprövning. Att en så stor andel myndighetsbeslut ändras i överinstans är ovanligt och tyder på systemfel.

Vi möter också många elever där rätt stöd sätts in först efter en lång period av svårigheter i skolan, vilket gör att barn hinner misslyckas upprepade gånger innan tillräckliga insatser sätts in. I ärenden om trakasserier, inte minst där personal är inblandade, ser vi ofta att utredningarna är bristfälliga och att vuxnas perspektiv ges oproportionerligt stor tyngd jämfört med barns, fortsätter hon.

Vi vet att det kan få stora konsekvenser för barns framtid när de inte klarar skolan. Konsekvenserna av att också uppleva diskriminering är ytterligare en faktor i dessa ärenden. **Hur ser ni att barn påverkas av att ha upplevt diskriminering en längre tid?**

- När diskriminering pågår under längre tid ser vi ofta att barn förlorar självkänslan och utvecklar psykisk ohälsa, det är tyvärr inte ovanligt att barn upplever att de inte längre vill leva. Långvarig diskriminering påverkar också tilliten till vuxna och till samhället i stort. I förlängningen kan det få konsekvenser för skolgång, framtida arbetsliv och möjligheten att fullt ut delta i samhällslivet, säger Karin.

Karin får frågan om vad som behövs att kunna läka efter diskriminering och hur kan barn få upprättelse på bästa sätt. Karins erfarenhet är att *erkännande* av upplevelserna är centralt. Upprättelse handlar både om att diskrimineringen erkänns och att konkreta åtgärder vidtas. För vissa kan det också vara viktigt att frågan prövas juridiskt, eftersom det tydliggör att diskriminering inte är acceptabelt och att det inte är fel på barnet, menar hon.

- Att barnets upplevelse tas på allvar och att diskrimineringen faktiskt upphör. Att ansvariga erkänner problemet och arbetar aktivt för att förändra situationen.

På frågan om vilken förändring som behövs för att stärka barns ställning och rättigheter i samhället svarar Karin att de skulle vilja se ett starkare rättighetsperspektiv i arbetet med barn, där diskriminering tas på större allvar och där barns rättigheter enligt lag faktiskt får genomslag i praktiken.

- Det behövs mer kunskap om diskriminering och barns rättigheter, särskilt inom skolan. Barn behöver också få större möjlighet att själva komma till tals och bli lyssnade på när de berättar om sina erfarenheter.

I höst är det val – vad vill du förmedla till beslutsfattare?

- En central fråga är att säkerställa att diskrimineringsskyddet fungerar i praktiken för barn i skolan. Alla barn har rätt till en trygg och likvärdig utbildning, men i dag ser vi att många barn fortfarande utsätts för diskriminering utan att det får tillräckliga konsekvenser.

”Barn hinner misslyckas upprepade gånger innan tillräckliga insatser sätts in.”

Antidiskrimineringsbyrån vill rikta ett stort tack till Karin Henrikz och Shanti Ingeström som hjälpt oss att belysa frågan.

Vi vuxna måste bli mycket, mycket bättre på att ge barns egna berättelser såväl som rättigheter större inflytande. Samtidigt finns risker med vuxnas antagande att vi automatiskt har tillräcklig kunskap om *barnperspektiv*, *barnrättsperspektiv* och *barnets perspektiv*. Barn och unga berättar om diskriminering och att inte tas på allvar. Det måste vuxna reagera på och vi måste vara medvetna om diskrimineringens konsekvenser och hur vi behöver agera när barn utsätts. Barn som upplevt

diskriminering behöver få erkännande. Lika viktigt är det att diskriminering aktivt förebyggs. Barn kan inte välja om de ska vara i skolan eller inte. Därför måste den göras mer trygg, anpassningsbar och kunskapen om barns rättigheter och diskriminering måste öka - och det positiva är att vi kan åstadkomma det tillsammans.

- DO:s vägledande material för arbetet med aktiva åtgärder [Stödmaterial som hjälp i arbetet mot diskriminering | DO](#)
- Verktyg och stöd för att jobba med barnkonventionen i praktiken [Genomföra barnkonventionen - Barnombudsmannen](#)
- Vägledning om rätten till stöd i skolan [Start - Rätt på Riktigt](#)

Påverkansarbete

I Antidiskrimineringsbyråns uppdrag ingår att sprida kunskap och opinionsbilda för lika rättigheter och möjligheter i Värmland. Det innebär att på olika sätt arbeta för att frågorna om mänskliga rättigheter och antidiskriminering lyfts fram i olika forum. Under 2025 har Antidiskrimineringsbyrån bedrivit påverkansarbete genom till exempel medverkan i media, debattartiklar, lansering av årsrapport och nätverkande. Vår blogg är också en viktig kanal där vi under året belyst antidiskriminering och rättighetsfrågor. Nedan kommer ett axplock av insatser som genomfördes under 2025.

Remissvar Ett nationellt förbud mot tiggeri (SOU 2025:83)

ADB författade tillsammans med tre andra ADB:er ett gemensamt remissvar för Sveriges antidiskrimineringsbyråers räkning.

Regeringens utredning landade i slutsatsen att det saknas behov av att införa ett nationellt förbud mot tiggeri. Vi tillstyrkte utredningens slutsats att ett nationellt förbud inte är nödvändigt och, främst, inte förenligt med mänskliga rättigheter. Vi framförde att ett förbud riskerar att cementera fördomar och förtryck mot vissa grupper utifrån deras etniska tillhörighet och därmed skulle syftet med diskrimineringslagen urholkas.

Samtliga 18 ADB:er ställde sig bakom och vi kunde skicka in ett enat svar.

Ur remissvaret: "Ett förbud skulle i praktiken utgöra en kriminalisering av fattigdom och försvåra för redan sårbara och utsatta människor att sörja för sitt uppehälle. Rätten att be om hjälp måste ses som en grundläggande rättighet kopplat till den mänskliga värdigheten och måste fortsatt ges starkt skydd."

Debattartikel NWT – "Mamma, kan barn hamna i fängelse?"

Med anledning av *Betänkandet SOU 2025:11 Straffbarhetsåldern* där regeringen föreslår bland annat att sänka straffbarhetsåldern till 13 år skrev MR-nätverket debatt i NWT den 10 december för att uppmärksamma MR-dagen och betydelsen av ett starkt skydd för mänskliga rättigheter.

Utställning FN:s dag mot diskriminering

För att uppmärksamma dagen mot diskriminering den 1 mars lånade vi under vecka 9 och 10 Örebro rättighetscenters rollup-utställning om diskrimineringslagen och diskriminerande normer. Vi ställde ut utställningen på Torsby bibliotek och Forshaga bibliotek och lyfte utställningen i sociala medier och nyhetsbrev.

Örebro Rättighetscenters utställning om diskrimineringslagen.

MR-mingel 15 maj – Demokratisk resiliens

Vi hade en fullsatt konferenseftermiddag på temat mänskliga rättigheter och demokratisk resiliens som vi arrangerade inom ramen för MR-nätverket som ADB sammankallar. Nätverket har eftersökt ett sammanhållet större forum för mänskliga rättigheter i länet och ser att MR-minglet, som vi arrangerade första gången 2024, kan bli starten på ett. Programmet inleddes med en kort scen ur pjäsen Sola i Karlstad berättar. Därefter fick vi lyssna till inslag från Institutet för mänskliga rättigheter i Lund samt Internationellt Centrum för Lokal Demokrati. Vi avrundade med ett kort panelsamtal mellan talare och lokala MR-organisationer.

AGERA Värmland – Ett Värmland för alla

Säterivägen 7 | 653 41 Karlstad | 054-18 05 80 | info@ageravarmland.se | ageravarmland.se | facebook.com/ageravarmland

Enkät, rapport och reportage i länsmedia om stöd i skolan

Mot bakgrund av många oroande signaler om både upplevd och konstaterad diskriminering genom bristande stöd i skolan genomförde vi en enkätundersökning riktad till rektorer i Värmlands grundskolor. Resultatet presenterade vi i förra årets årsrapport och därefter publicerade vi en mer djupgående rapport med analys av enkätresultatet. Rapporten *Rätten till stöd i Värmlands grundskolor* skickades ut till samtliga kommuner i länet.

Mot bakgrund av rapporten och att ärenden om just bristande stöd i skolan ökar hos ADB gjorde vi också ett reportage i VF för att ytterligare belysa att frågan behöver prioritet och dialog. Vi fick en inbjudan till en av länets kommunstyrelser för att diskutera problematiken.

Rapporten finns att ta del av på www.ageravarmland.se

Nätverk

Nätverk och samverkan med lokala organisationer i Värmland är en mycket viktig del av ADB:s arbete när det gäller flera av våra uppdrag, inte minst det opinionsbildande uppdraget. ADB ingår i två återkommande nätverk sedan flera år tillbaka, ett för mänskliga rättigheter i Värmland och ett för barns rättigheter.

Agera Värmland vill rikta ett stort tack till de personer och organisationer vi samverkat med under 2025 inom frågor kopplat till antidiskriminering och mänskliga rättigheter.

Mänskliga rättigheter - MR-nätverket i Värmland 2025

ADB samordnar MR-nätverket som idag består av över tio organisationer från civilsamhälle och offentlig sektor som på olika sätt arbetar för MR. Nätverket har som mål att tillsammans

Barns rättigheter – SeMig - nätverket 2025

Agera Värmland har en barnrättspolicy som innebär att det arbete i organisationen som berör barn och unga ska ta hänsyn till, stärka och kunskapshöja inom området barns rättigheter. ADB ingår i nätverket SeMig som samlar idéburna och offentliga aktörer kring barns rättigheter.

Varje år under vecka 47 arrangeras en hel vecka med aktiviteter samt debatt i lokaltidning för att belysa barnkonventionen. 2025 var temat främjande, förebyggande, förändrande – barnkonventionen fem år som lag. Tillsammans med Region Värmland och Länsstyrelsen Värmland arrangerade vi digitala seminarier om ämnen såsom handlingsplan i barnrätt, rätten till utbildning samt våldsutsatthet. Vi bjöd också in företrädare för ungdomsföreningar som fick presentera sin verksamhet.

www.natverketsemig.se

bland annat kunna agera genom opinionsbildning eller gemensamma arrangemang. Arrangemangen har riktat sig till både skyldighetsbärare och rättighetsbärare. Nätverket träffades regelbundet under 2025 och har varit värdefullt som plattform för erfarenhetsutbyte och informationsspridning men också för att hitta nya samarbeten och kroka arm i arbetet. I maj arrangerade vi ännu ett MR-mingel riktat till yrkesverksamma och ideellt engagerade för att samlas kring ämnet mänskliga rättigheter. Årets tema var demokratisk resiliens. Som varje år skrev vi gemensam debatt inför MR-dagen den 10 december. Ur nätverkets debattartikel *”Mamma, kan barn hamna i fängelse?”* Publicerad i NWT den 10 december:

”Rätten till trygghet, utveckling och utbildning är inte förhandlingsbar. Barns mänskliga rättigheter är vår kompass när samhället står inför svåra utmaningar – inte något vi kan tänja på när opinionen hårdnar. Rädsla får inte styra politiken. Ett samhälle som inte skyddar sina mest sårbara skyddar till slut ingen.”

Illustration från programmet för SeMig-veckan.

Utbildning i antidiskriminering

Under 2025 har vi nått nästan 900 personer inom kommuner och andra myndigheter samt företag och idéburna organisationer med utbildningsinsatser och ytterligare hundratals med övriga informationsinsatser. Vi har genomfört 31 utbildnings-och informationsinsatser. Teman har exempelvis varit demokratisk resiliens, inkluderande arbetsplats, diskriminering, stöd i skolan, mänskliga rättigheter samt trakasserier från ett arbetsgivarperspektiv.

Ett urval av några insatser under året:

- I maj arrangerade vi med ett av våra nätverk ett MR-mingel riktat till yrkesverksamma med olika inslag kring rättighetsarbete, bland annat med Internationellt centrum för lokal demokrati (ICLD) och Institutet för mänskliga rättigheter i Lund.
- Vi föreläste för fackligt förtroendevalda på Handelsanställdas förbund.
- Vi höll föredrag för en kommunledning där vi presenterade rapporten *Rätten till stöd i Värmlands skolor*.
- I september firade Agera Värmland 30 år och ADB deltog i ett panelsamtal för att belysa antidiskrimineringsarbetet och frågor vi ser som särskilt angelägna.
- Under hösten genomförde vi utbildningsinsatser för skolpersonal i Karlstads kommun.
- I november arrangerade vi tillsammans med Länsstyrelsen Värmland och Region Värmland digitala seminarium om elevers rätt till stöd och anpassningar i skolan vid funktionsnedsättning, barn som upplever våld i nära relationer och handlingsplan i barnrätt.

Under 2025 nådde vi nästan 900 personer med utbildningsinsatser.

Några diskrimineringsfall i Sverige 2025

Diskrimineringslagen förbjuder sex former av diskriminering på sju olika grunder. Lagen ger en rätt till upprättelse och DO har ett särskilt uppdrag som både tillsynsmyndighet och som ombud i rättsliga processer för individer som blivit diskriminerade. Här redogör vi för några ärenden som drevs i Sverige under 2025 för att ytterligare belysa hur diskriminering kan se ut och vad utfallet kan bli.

Indirekt diskriminering - Transkvinna nekades träna på tjejgym, DO tillsyn¹³

Händelse: En transkvinna ville träna på ett gym som bara riktar sig till kvinnor. Gymmet nekade henne att träna och menade att med hänsyn till andra medlemmar måste personer som byter om i omklädningsrummen "se ut som kvinnor när de tar av sig kläderna". Gymmet menade att det finns kundgrupper som av religiösa skäl bara kan byta om och träna där personer av samma kön vistas.

Bedömning: Diskrimineringslagen har ett undantag som i begränsade fall tillåter att kvinnor och män behandlas olika när det gäller området tjänster. Utifrån det bedömde DO att det i detta fall var tillåtet att driva gymmet för bara kvinnor.

Enligt DO kunde gymmets förfarings sätt dock särskilt missgynna transkvinnor. DO ansåg syftet, att erbjuda kvinnor med olika bakgrund ett gym där enbart kvinnor vistas, i sig vara godtagbart.

Däremot såg DO att det inte var proportionerligt, eftersom det fanns andra icke-diskriminerande tillvägagångssätt för att möta sagda syfte, än att helt utesluta kvinnan från att träna på gymmet.

Bristande tillgänglighet - Skola brast i sitt stöd till elev, Malmö mot Diskriminering¹⁴

Händelse: En elev med dyslexi och autism var i behov av stöd i skolan. Eleven hade hög frånvaro och när eleven inte uppnådde betygskraven i flera ämnen gjorde skolan en utredning. Den visade att eleven behövde få extra anpassningar (inom ordinarie undervisning). Åtgärderna visade sig längre fram inte ha varit tillräckliga. Då beslutade skolan om att eleven i stället skulle få särskilt stöd och ett åtgärdsprogram upprättades så småningom. Trots det gick det inte bättre för eleven i skolan.

Bedömning: När de extra anpassningarna inte visade sig vara tillräckliga beslöt skolan att ge eleven särskilt stöd i stället. Stöd och anpassningar vidtogs i och för sig, men utan att vara grundade i en ny

¹³ 2024/251.

¹⁴ FT 19260-24.

utredning efter att den tidigare utredningens resultat visat sig otillräckligt. Skolan utredde inte vidare varför extra anpassningar inte var tillräckligt och vilket individuellt särskilt stöd som eleven var i behov av. Detta medförde att eleven inte fick ett individualiserat stöd som grundade sig i någon utredning och att skolan inte hade följt skollagens regler. Tingsrätten bedömde att detta innebar att skolan hade misslyckats med att vidta skäliga åtgärder för tillgänglighet för att eleven skulle kunna hamna i en jämförbar situation som elever utan funktionsnedsättning. Skolan hade därmed diskriminerat eleven genom bristande tillgänglighet.

Upprättelse: Eleven fick 28 000 kr i diskrimineringsersättning av kommunen.

Sexuella trakasserier – restaurangägare utsatte sommarvikarie, DO individärende¹⁵

Händelse: En restaurangägare gjorde dagligen kommentarer av sexuell natur. Vid ett tillfälle när en kvinnlig anställd, som varit sommarvikarie i tre år, hälsade på honom med en kram så ”klappade han till kvinnan på rumpan”.

Bedömning: DO bedömer att det var sexuella trakasserier eftersom ägaren måste ha förstått att handlingarna var oönskade.

Upprättelse: DO begärde att restaurangen skulle betala 75 000 kr till kvinnan. I februari 2026 kom DO och restaurangägaren överens.

¹⁵DO 2025/9507.

Slutsatser

Fler ärenden än något annat år nådde vår verksamhet under 2025. Tusentals ärenden om upplevd diskriminering anmäls i Sverige varje år samtidigt som mörkertalet antas kunna vara mycket stort. Vad innebär det egentligen? Det är en fråga som behöver ställas inom arbetslivet, skolan, vården, med mera.

Barn upplever och utsätts för diskriminering i Värmland. Det måste vi agera för att kunna både hantera på bästa sätt samt förebygga.

Vi fortsätter arbetet för ökad medvetenhet och kunskap i frågor om diskriminering i Värmland och finns som resurs för både enskilda och organisationer. Vi kommer fortsätta arbeta för att nå ut ännu bredare med kunskapshöjande insatser, erfarenheter och metoder. Vi ser särskilda behov inom dessa områden:

- **Ökade resurser för barns lika rättigheter och möjligheter i skolan**

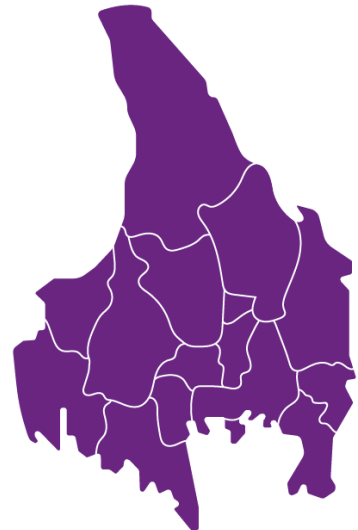
Hanteringen av enskilda ärenden ute på skolorna behöver förstärkas och huvudmännen behöver intensifiera sitt arbete med aktiva åtgärder för att undanröja risker för diskriminering och hinder för lika rättigheter och möjligheter. Här ser vi behov av ökade resurser till skolan.

- **Mer samverkan och dialog med politiker och andra beslutsfattare**

Vi kommer arbeta för en ökad dialog med beslutsfattare för att nå ut på bred front inom olika samhällsområden och dela vår kunskap och erfarenhet inom antidiskrimineringsfrågorna samt söka samverkan.

- **Arbetet med aktiva åtgärder behöver förstärkas hos kommunerna**

Arbetsgivare och skolor är skyldiga att ha ett systematiskt förebyggande arbete för att motverka diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter. Vi ser att det här arbetet brister och att det finns ett stort behov av att det förstärks inom både skola och arbetsliv.

Källor

Rapporter

Afrosvenska elevers utsatthet för rasism och diskriminering i skolan, Utdrag ur Förekomst av diskriminering 2024 – Årlig rapport från Diskrimineringsombudsmannen, Utdrag ur rapport 2024:2, 2025.

Berättelser om utsatthet En analys av diskriminering som har samband med flera diskrimineringsgrunder, Diskrimineringsombudsmannen, Rapport 2023:1.

Combatting Discrimination in the European Union, OECD Publishing, Paris, OECD (2025).

Compilation of information prepared by the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, Sweden, Human Rights Council Working Group on the Universal Periodic Review, Forty-ninth session Geneva, 28 April–9 May 2025, United Nations General Assembly 2025.

Förekomst av diskriminering 2025 Årlig rapport från Diskrimineringsombudsmannen, Rapport 2025:3.

Human Rights Council Working Group on the Universal Periodic Review, Compilation of information prepared by the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 2025, United Nations General Assembly.

”I alla fall, det var normalt i min värld” – om barns och ungas våldsutsatthet och uppväxtvillkor, samt dess konsekvenser och samband med kriminalitet, Barnombudsmannen 2026.

Ni måste hinna före, Barnombudsmannen (2025)

Skolrapporten 2025, Autism Sverige.

Statistik över anmälningar 2016–2025, Årlig statistikrapport från Diskrimineringsombudsmannen, Rapport 2026:1.

Årsredovisning 2025, Diskrimineringsombudsmannen.

Årsredovisning 2024, Diskrimineringsombudsmannen.

Utredningar

Betänkande Straffbarhetsåldern (SOU 2025:11).

Ett nationellt förbud mot tiggeri (SOU 2025:83).

Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU2025:19).

Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning (SOU2024:81).

Länkar

[Elever riskerar att få sämre skydd | DO.](#)

[Genomföra barnkonventionen - Barnombudsmannen](#)

[https://doi.org/10.1787/29c2c36a-en.](https://doi.org/10.1787/29c2c36a-en)

[OHCHR | Universal Periodic Review - Sweden](#)

[Skolrapporten 2025 - Autism Sverige](#)

[Start - Rätt på Riktigt](#)

[Stödmaterial som hjälp i arbetet mot diskriminering | DO](#)

www.natverketsemig.se

Rättsfall och ärenden hos Diskrimineringsombudsmannen

DO 2024/251.

FT 19260-24.

DO 2025/9507.

Rapportförfattare

Nine Karlsson Norman

Juridiskt ansvarig antidiskrimineringsbyrån

”Publikationen har tagits fram med stöd av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Innehållet reflekterar enbart åsikterna hos författarna. MUCF kan inte hållas ansvarig för informationen i publikationen eller hur den kan komma att användas.”

Agera Värmland är en religiöst och partipolitiskt obunden organisation som arbetar för mänskliga rättigheter och för att demokratins idéer ska bli ledande inom samhällets olika områden. Vi driver en av Sveriges antidiskrimineringsbyråer samt ett förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism i Värmland.